

Schematische weergave van de 'Laan' met de informatiehuizen.
Beeld Ministerie van IenM

Laan van de Leefomgeving ondersteunt nieuwe wetgeving

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) is een nieuw digitaal stelsel aan het ontwikkelen. Dat is nodig om de ambities van de nieuwe Omgevingswet goed te kunnen ondersteunen. Op den duur moet er één stelsel ontstaan, waardoor zowel burgers als overheid de juiste informatie krijgen.

‘De nieuwe wet en de digitale ondersteuning daarvan gaan hand in hand’, stelt Cees Moons, programmamanager Laan van de Leefomgeving. Wil je profijt hebben van die wet dan is die digitalisering goed organiseren een randvoorwaarde.’ Het moet eenvoudiger zijn om zaken te doen met de overheid en in de huidige tijd is digitale beschikbaarheid van alle relevante informatie daarbij een noodzaak.

De huidige digitale informatievoorziening over de fysieke leefomgeving is versnipperd, wisselend van kwaliteit en niet goed toegerust op het verlenen van vergunningen en andere besluiten met rechtsgevolgen. Dit leidt tot hoge onderzoekslasten, tijdrovende procedures en informatiemonopolies met negatieve gevolgen voor de rechtsgelijkheid en rechtszekerheid. De Laan van de Leefomgeving moet daar

als samenhangend digitaal stelsel verandering in brengen. Eind dit jaar zullen het Rijk, de provincies, de gemeenten en waterschappen gezamenlijk beslissen of de Laan er daadwerkelijk gaat komen. Het alternatief is dat bestaande informatievoorziening wordt verbeterd.

Kostenbesparing

Het streefbeeld waar de Laan naartoe werkt, is dat alle beschikbare informatie over bijvoorbeeld een locatie in 2024 met een klik op de kaart beschikbaar is. Het gaat daarbij specifiek om informatie bedoeld voor besluiten met rechtsgevolgen, zoals vergunningen of een omgevingsplan. Deze informatie moet kwalitatief op orde zijn en slim op de

vraag zijn toegespitst, zodat de gebruiker minder onderzoek hoeft uit te voeren. Dit betekent een concrete kostenbesparing voor de doelgroepen: initiatiefnemers, belanghebbenden en het bevoegd gezag. Om de kwaliteit op orde te brengen, moet de informatie voldoen aan drie basiseisen: de informatie is eenvoudig beschikbaar, bruikbaar voor het beoogde doel en bestendig voor de rechter.

Op de Laan worden duidelijke afspraken gemaakt over de kwaliteit en de betekenis van gegevens. De bestaande ICT-voorzieningen worden met behulp van standaarden op een logische wijze met elkaar verbonden. De nadruk ligt hierbij op het realiseren van een stelsel in organisatorische en financiële zin. Immers alleen bij een heldere aansturing, goede werkafspraken en duurzame financiering kunnen daadwerkelijk stappen worden gezet om de huidige kluwen aan voorzieningen te ontwarren en te verbeteren.

Informatiehuizen

Het voorgestelde stelsel bestaat uit drie hoofdonderdelen:

- De gebruiker krijgt toegang tot de Laan via een *gebruikerstoepassing*, een portaal met kaarten of een loket voor vergunningen en meldingen.

- De *Laaninfrastructuur* leidt de vragen van de gebruiker op een veilige en efficiënte wijze door naar de informatiehuizen.
- De *informatiehuizen* aan de Laan geven de antwoorden. In deze

huizen worden de ruwe data, die in een domein beschikbaar zijn, omgezet naar op de vraag toegespitste, gevalideerde informatieproducten. Op dit moment zijn informatiehuizen voorzien voor Lucht, Water, Bodem & Ondergrond, Natuur, Externe veiligheid, Geluid, Afval, Cultureel erfgoed, Ruimte en Bouw. Naast deze informatiehuizen koppelt de Laan aan bij de basisregistraties, de e-overheidsrotonde en nieuwe generieke registers voor onder andere verkeer en populatie.

De informatiehuizen zijn verantwoordelijk voor het verzamelen en beheren van de gegevens over het onderwerp. De data in het huis worden vrij toegankelijk, maar de communicatie verloopt via de Laan van de Leefomgeving. Online informatiesystemen zoals Omgevingsloket Online, ruimtelijke plannen.nl en Blitts werken dus straks niet meer tussen het informatiehuis en gebruikers, maar eerst via de digitale laan. Cees Moons: 'Er is al heel veel, maar die systemen en voorzieningen kunnen niet een-op-een met elkaar communiceren. Dat moet hoe dan ook wel gebeuren om het slimmer en eenvoudiger te maken; voor de gebruiker en voor de overheid zelf. We gaan die bestaande systemen en de nieuwe met elkaar verbinden, zodat ze dezelfde taal spreken. Neem alleen al het begrip "bebouwde kom", dat op veel verschillende manieren in wet- en regelgeving voorkomt. Niet zo handig. Ook moet het leiden tot vermindering van onderzoekslasten, zodat je niet meer op verschillende plaatsen steeds weer opnieuw informatie bij elkaar hoeft te zoeken om een besluit te kunnen onderbouwen.'

Gefaseerd

De Laan van de Leefomgeving is naast een ict- vooral een organisatorische uitdaging, aldus Moons. Dat komt ook naar voren in de definitiestudie, die zojuist is afgerond en die de besluitvorming moet ondersteunen. 'Dit vereist een goed programmamanagement en een heldere verhouding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Waar leg je welke verantwoordelijkheden neer en hoe zorg je ervoor dat er samenhang is met de invoering van de nieuwe wetgeving?'

In het voorstel zoals dat er nu ligt is er één stelselverantwoordelijke en dat zou de minister van IenM moeten zijn, juist vanwege de relatie met de invoering van de Omgevingswet. 'Ook andere ministers hebben op dit terrein verantwoordelijkheden, maar op onderdelen', verduidelijkt Cees

Moons. 'Er worden geen verantwoordelijkheid overgenomen, maar er is wel één regisseur voor de afstemming.'

De kosten van het bouwen van de Laan worden geschat op ongeveer 180 miljoen euro, maar de besparingen zullen uiteindelijk veel hoger uitkomen, laat de definitiestudie zien. Die zijn niet precies in te schatten omdat het project over vele jaren gaat lopen. Om de betrokken bestuurders dit na jaar toch een verantwoord besluit te kunnen laten nemen, wordt een stap-voor-stap planning voorgesteld. Moons: 'Behapbare stukjes van niet meer dan twee jaar, misschien wel korter. Duidelijke go en no-go momenten zijn nodig om

'Stap voor stap uitwerken en niet in een tunnelvisie terecht komen'

tussentijds bij te kunnen sturen. Het is ondenkbaar dat je dit doet als een heel groot ict-project waarbij je al precies zou weten hoe het er precies in 2020 uit moet zien. We hebben de lessen geleerd van eerdere ict-projecten bij de rijksoverheid en nemen die in de opzet mee. Als je dit slim faseert dan is dat ook een manier om goed te sturen op de risico's. We gaan nu een programmaplan maken voor de eerste stap, van grof naar fijn, en blijven open staan voor ontwikkelingen in de samenleving en bij de overheid.'

Marcel Bayer

Online is een filmpje over de Laan van de Leefomgeving beschikbaar, dat laat zien welke verbeteringen de komende jaren worden nagestreefd bij de digitalisering van het omgevingsrecht en hoe het er op termijn gaat uitzien: van losstaande voorzieningen naar een samenhangend digitaal stelsel, waarbij de gebruiker centraal staat. Het filmpje is te zien via: <https://www.youtube.com/watch?v=QnykLqkDnIl>

Onder de titel 'Nu al Eenvoudig Beter' zetten we in 2014 ook weer de reeks praktijkverhalen voort in het hart van ROMagazine.

